

נר מנחם

הגות לפרשת השבוע

לע"נ ר' מנחם ב"ר יששכר ומרת רחל ב"ר מנשה שרעבי ז"ל

הרהורים לפרשת בא תש"פ | מאת הרב מנחם יעקבזון ראש הישיבה במושב

אם כבר יודעים הכל אנתונים תחת רצף ארצות פלתי סוסקים הבה נסיק מכך תוצאת...

קשה לחיות בעולם המתוקשר שלנו... כשכל העולם כבר גלובאלי והמאורעות מתפרסמים ו/או - משפיעים מקצה לקצה... כמה רגוע לחיות בלי תקשורת ובלי לדעת מה קורה בסין ואפילו בלי לדעת מה קורה במדינת ישראל הקטנה. האם מוסיף לנו משהו לדעת על המריבות סביב החסינות ו/או סביב כתב האישום? האם יחסר לנו משהו נכון לרגע זה בלי להיות מעורים - בדרמות סביב 'עיסקת המאה' שכפי הנראה היא עובר המועד להפלה...

אבל אם אנחנו כן יודעים (וסליחה מהקוראים המתנזרים ממידע חדשותי ואני מפר להם את השלוחה...) אם אנחנו חיים בתוך ים המידע הזה, מסתבר שיש לנו איזה תפקיד בתוכו.

איך בדיוק בשבוע בו ארצות הברית וסין מגיעות להסכם על הסחר ביניהן והמתח בין שתי המעצמות הכלכליות נראה כעומד להירגע, בדיוק אז וירוס מסוכן מתפשט בסין ומזעזע את כלכלתה, בדיוק בשבוע זה נשיא ארה"ב עומד לדיון על הדחה... בדיוק כאשר ראש הממשלה קורן מתהילת עולם הוא מתעתד לשבת על ספסל הנאשמים...

התשובה לכל האירועים היא – יש מנהיג לעולם! יש ביג בוס למעלה שמנהל את העניינים ומפעם לפעם גם מראה לאילי הכח בעולם שהם אינם 'כל יכולים' ודוקא ברגעים שזה עלול להראות כך..

המסר העיקרי של יציאת מצרים

כך כותב הרמב"ן בסוף פרשתנו '... שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכולם ניסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם בין ברבים בין ביחיד'. הרמב"ן מסביר שניסי המכות במצרים נועדו לברר שיש בעל הבית לעולם, יש בורא והוא גם מנהיג ומשגיח על מה שקורה, וגם אם לפעמים זה נשכח במרוץ החיים – באות המצוות הרבות שמזכירות את יציאת מצרים ומעוררות אותנו למסר הזה.

לאור דבריו כדאי שנברר לעצמנו האם כל מי ששומר תורה ומצוות כבר הינו מאמין שלם, או שמא גם אדם דתי ואפילו חרדי – עדיין עשוי להיות בעל אמונה חלקית?

הגדרתו המעניינת של הרמב"ן הנזכרת לעיל – קובעת קריטריון למי שיש לו חלק בתורת משה רבינו! הבה נבחן את עצמנו לאור הגדרתו!

האמונה בהשגחה פרטית ובשכר ועונש הינה אחד הלקחים העיקריים של יציאת מצרים, ואחת המסורות העיקריות שעם ישראל מעביר לדורות - בליל הסדר ובכל המצוות הרבות שהינן זכר ליציאת מצרים. שבת, תפילין, ציצית, פסח ומצה, לולב וסוכה, ברכת המזון וקריאת שמע כל המצוות הללו ורבות נוספות שכל אדם דתי שומר עליהן – הינן זכרון למסר של יציאת מצרים לאמר: על אף שהעולם מתנהג בצורה טבעית כאילו מערכת חוקים מנווטת אותו, עם זאת הכל בשליטה והכל מושגח.

המצרים קבלו את עונשם במדוייק בהתאם להתעללותם, לא רק כאומה אלא כל פרט ופרט. השליטה העליונה בחוקי הבריאה ובכל ארבעת היסודות באה לידי ביטוי מוחלט וברור בעשרת המכות, החי הצומח והדומם – כולם נשמעים טוטאלית למרות עליונה ומשנים את כל חוקיהם.

המסר הזה ובעיקר ההכרה בשכר ועונש – לא היו מוכרים בעולם הקדמון, וגם בימינו בהחלט אינם נחלת הכלל. אך ההשגחה העליונה מעמידה אותנו בנסינות, לעיתים נראה לנו ש'צדיק ורע לו' ירשע וטוב לו' - מול המבוכה הזו כבר התמודדו גדולי הדורות ויש צורך לתת עליה מענה שקשה לפרוש אותו ביריעה קצרה זו, אולם **האמונה המחוייבת של כל יהודי היא - שה' הוא לא רק בורא עולם אלא מנהיגו בכל עת.** אין אנו יודעים את כל מהלכיו וחשבונותיו, יש עניינים המתנהלים על פי חשבונות של דורות קודמים וגלגולי נשמות, ישנם שיקולים רבים נוספים שאין ביכולתנו להבין כיצד הם מביאים בסופו של דבר לטובת האדם בטווח הארוך – בעולם הזה או בעולם הבא, אולם סוף דבר כפסיקתו של הרמב"ן **'אין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכולם ניסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם, בין ברבים בין ביחיד, אלא אם יעשה המצוות יצליחנו שכרו ואם יעבור עליהן יכריחנו עונשו הכל בגזירת עליון.'**

לא כל אדם שומר מצוות ולא כל אדם חרדי חי באמונה זו, אין הדבר פשוט כלל ועיקר - **במיוחד קשה להחדיר את התפיסה הזו אל הרבדים העמוקים – אל התת מודע,** להעצים אותה ברמה כזו שתדריך את חיינו ש'תעצור אותנו באדום' או שתחזק אותנו בעת משבר. לא בחינם, קובע הרמב"ן, ייחדה התורה מצוות כה רבות לזכרון יציאת מצרים – זאת כדי לשנן את המסרים הללו ולהחדיר אותם השכם והערב.

את הצעד הראשון אנו עושים בהכרת חשיבות העניין, הבה אם כן נתחיל להיות יהודים מאמינים!

תירגול!

הצעד השני הוא להשתמש בנסיונם של עובדי ה' ותיקים ומנוסים שהציעו לשים לב ואף לרשום או לזכור בדרך כלשהי, אירועים בהם אדם חווה 'השגחה פרטית'. לפעמים זו ממש חוויה לראות איך שתיזמון של דברים מגיע בסייעתא דשמיא, איך שבדיוק פוגשים מישהו שצריך ויכול לעזור, איך שדברים 'מסתדרים'... או לפעמים איך מה שנראה כהחמצה ('פיספוס' בלשון העם) מתברר כהצלה והצלחה... **הבעיה שלנו ששוכחים דברים כאלו, ולפעמים גם מתרגלים אליהם.**

הרב חיים פרידלנדר זצ"ל שהיה מנהל רוחני בישיבת פוניבז' ואחרות, וספריו 'שפתי חיים' באמונה השקפה ועבודת ה' הפכו לרבי מכר, כתב ממיטת חליו האחרון את המינשר **'הבה נראה את יד ה' יתברך'** הוא הצליח גם בתוך מחלת הסרטן שתקפה את גרונו שהיה שנים רבות משמיע את קול האמונה, לראות חסדים והשגחה פרטית... והוא הציע את הרעיון דלעיל לערוך רשימות של אפיזודות המורות על יד ה' בחיינו.

דבר עם השם!

עצה נוספת בציקלוננו: לבקש מאת ה' לפני כל ענין חשוב או פעוט – סיוע ועזר ממעל. הבקשה הזו יוצרת קשר עם בורא עולם ומעוררת על האדם השגחה עליונה. את העצה הזו לא המציא החפץ חיים שנהג כך תמיד, גם לא רבי נחמן מברסלב שהטיף לכך, המציא אותה יוסף הצדיק שהיה תמיד ממלמל תפילות ובקשות ועל כך נאמר 'וירא אדוניו כי ה' איתו' וכפי שפירשו חז"ל הוא ראה אותו מבקש ומתפלל בכל צעד וגם הבין בהתאם לכך את הצלחתו כפי שנאמר שם בהמשך הפסוק 'וכל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו'.

את המילה וכל מילה וכל מילה

לתגובות: פקס 039601961 nhrh999@gmail.com

ישיבת מאור יצחק מושב חמד